ש א מיי׳ פ״א מהלכות שופר הלכה ב סמג עשין

:30

מני. ב מיי' פ"א מהלכות תענית הלכה ד:

מפנים הפנים מהלכות שופר הלכה א ופ"י

מהלכות שמיטין הלכה (א)

וי יאו ופ"ב מהלכות תפלה

הלכה ח: הלכה ח: ב ד מיי' פ"א מהלכות

שופר הלכה א סמג

עשין מב טוש״ע א״ח סי׳ מקפו סעיף א:

רבינו חננאל

פי׳ קבען פלוני, גזלני

פלוני, כדכתיב היקבע אלהים סירוגין,

פסקי. חלגלוגות, פירוש

פופחינן. פי מחפן במזייה, מסלסל בשערו. פי' טאטיתהא, מכבד,

שמכבדיז בו את הבית.

שמכברין בו את חבית: פי׳ יהבך משואך. [מתני^י] שופר של ר״ה של יעל כו׳.

א״ר לוי מצוה של ראש

השנה ושל יום הכיפורים

והיא היובל בכפופין, ושל

ימות השנה כגון תענית בפשוטין. ור' לוי בראש השנה בלבד הוא דאמר

כר׳ יהודה. דתנז ר׳ יהודה

אומר בראש שנה תוקעין

. בשל זכרים וביובלות בשל

יעלים. וקיימא לן כר׳ לוי

יעלים. וקיימא לן כר' לוי בראש שנה וינו הכיפורים. במאי פליגי תנא קמא ור' יהודה, ר' יהודה סבר בראש השנה במאי דכייף איניש טפי עדיף, וביום הכפורים במאי

דפשיט איניש דעתיה טפי מעלי. ותנא קמא סבר

אדרבה איפכא מסתברא.

פרפחינן. פי׳

מהפד

אדם

בו:

מסורת הש"ם

ד"ה במה קבענוך המעשר וכו' נראה דהיה גרסתו . הבענור המעשר והתרומהו. ג) מגילה יח., ד) ומגילה יח. נזיר ג.], ד) לקמן כט. ל. [ערכין ג:], ו) ס״א

תורה אור השלם ו. הַיִּקְבָּע אָדָם אֱלֹהִים כִּי אַתֶּם קֹבְעִים אֹתִי וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה קָבַעַנוּף הַמַעשר וְהַתְרוּמָה:

2. סַלְסְלֶהָ וּתְרוֹמְמֶרֶ תְּכַבֵּדְךְ כִּי תְחַבְּקֶנֶה:

 וְשַׂמְתִּידָ לְמוֹרֵשׁ קּפֹּד ואגמי מים וטאטאתיה וְאָנְהֵי קְיִם וְטָאַטְאוּרְוּ, בְּמִטְאָטָא הַשְּׁמָד נְאָם יְיָ 4. הַשְּׁלַךְ עַל יְיִ יְהְבְּךְ וְהוּא יְכַלְכְּלָךְ לֹא יְתַן לְעוֹלְם מוֹט לַצִּדְּיִק: תהלים נה כג

הגהות הב"ח

נמ' דפשיט איניש (א) דעתיה טפי מעלי וביום ישהיי ספי מעני הכפורים נמי גזירה שוה וכ כמה דכייף: (ג) רש"י ד"ה גזירה שוה ובתעניות כו׳

לטזי רש"י

עורקקל"י [פולפיי"ר]. רגלה, חלגלוגה (עשב-בר). שטיי"ן בו"ק . ואישטיינבו"ק. עז בר.

→ מוסף רש"י

רבנן. מלמידי רצינו הקדוש (מגילה יח.). חלוגלוגות. מין ירק הוא ושנוי בכמה מקומות במשנה ובברייתא (שם). פרפחיניה. פיקקל"י נלע"ו (שם). מסלסל ביע ו (שם). מסלסל בשערך. למדנו שהקלקול לשון חיפוש והיפוד (שם). וטאטאתיה. לשוו ביכוד, אשקובי"ר כלע"ז נישעיה יד כג). טאטיתא. **אישהופ"ל בלע"ז** (מגילה יח.). לתקיעה ולברכות. שהיו נמי אומרים ניום הכפורים של שנת היובל מלכיות זכרונות שופרות (ערכין ג:).

קבען פלניא. גזלני פלוני: במה קבענוך. המעשר והתרומה אתם קובעים אותי: מאי סירוגין. ששנינו במגילה (דף יו.) קראה סירוגין (סירוגין): פסקי. לפרקים שחינן נכנסין יחד: מחי חלוגלוגות. ששנינו בפ"ק דיומא (דף יח.) כל שבעת הימים לא היה אוכל השום

והחלוגלוגות: פרפחיני. ירק שקורין עורקקל"י: סלסלה. חפוש והפך במטמונים של תורה: והוה דרינא טונא. נושא משוי: מתני' שופר של רחש השנה של יעל פשוע. מפרש טעמא בגמרא דמידי דתפלה בעי פשיטות: יעל. שטיי״ן בו״ק: ופיו מלופה והב. בשל מקדש קאמר: שופר מחריך. לחחר שחלולרות פוסקין מקיעתן נשמע קול השופר: ובתעניות. דאמרינן במס׳ תענית (דף טו:) תקעו הכהנים תקעו: בשל וכרים. חילים שסתמן כפופין: ושתי הלולרות באמלע. שני שופרות להן אחד מכאן ואחד מכאן והן באמלע: שמלות היום בחלולרות. דלכנופיא בעלמא נינהו וכל כנופיא בחלולרות דכתיב (במדבר י) והיו לך למקרא העדה: שוה היובל לראש השנה לחקיעה. בפשוטין ואף על גב דתקיעתו ביובל לא לתפלה ולא לזכרון אלא לסימן שילוח עבדים והשמטת מכירת שדות אפילו הכי כדר״ה בעי למעבדי׳ דגמרינן לה לגזירה שוה שביעי שביעי בפ' בתרא (דף לד.): ולברכות. דבעי למימר תשע ברכות ביום הכפורים של יובל: ר' יהודה אומר כו'. טעמא מפרש בגמ': וביובלות בשל יעלים. וגזירה שוה לא גמיר: גבו' ושל כל השנה. של תעניות: קמ"ל. בר"ה אית ליה כרבי יהודה אבל ביובל לית ליה משום גזירה שוה: במחי קמיפלגי. תנא קמא ורבי יהודה: כמה דכייף חיניש. בתפלתו פניו כבושין לארץ טפי עדיף משום והיו עיני ולבי שם (מלכים א ט) הלכך בראש השנה דלתפלה ולהזכיר עקידת ילחק בא בעינן כפופין ויובלות שהן לקרוא דרור בעינן פשוטין וגזירה שוה לית ליה: כמה דפשיט טפי עדיף. משום נשא לבבנו אל כפים (איכה ג) הלכך ברחש השנה בפשוטין דלתפלה הוא ודיוה"כ נמי (כ) משום דשוייה בגזירה שוה ובתענית דלכנופיא לא איכפת לן ועבדינן כפופין להכירא. ולר׳ לוי אית ליה כר' יהודה דלתפלה בעינן כפופים וביום הכפורים סבירא ליה דשוה היובל לרחש השנה כרבנן

הלכך תרווייהו בעינן כפופים:

חלוגלוגות. ונפקא מינה לזב בפ"ק דיומא (דף יח.) דאמרינן אין מאכילין אותו דברים המביאים לידי טומאה כגון חלוגלוגות: של יעל פשוש. פירש בקונטרם חיה שכן שמה

וחורין אותה אשטובו"ת ובערוך פי׳ היא כשבה נקבה וקרן הכשבה רגיל להיות פשוט וכפירש הקונטרס נראה דיעל חיה דכתיב (תהלים קד) הרים הגבוהים ליעלים ואקו ודישן (דברים יד) מתרגמינן ויעלא ורמא ומלוה בשל יעל פשוט כדמשמע בגמ׳ דכמה דפשיט טפי עדיף משום נשח לבבנו אל כפים ומיהו אין הלכה כן אלא כר׳ יהודה דאמר בר״ה בשל זכרים כפופים דהיינו של איל ור' לוי קאי כוותיה בגמ' דאמר מצוה של ר"ה ויוה"כ בכפופים דקסבר כמה דכייף איניש טפי עדיף משום והיו עיני ולבי שם וכדאמר ר' אבהו בפ"ק (דף טו.) למה תוקעין בשופר של איל אמר הקב״ה תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת ילחק ומיהו נראה דלא פליגי אלא לכתחילה אבל כולהו מודו דיולא בדיעבד בין בשל איל בין בשל יעל כדקתני רישא כל השופרות כשרים חוץ משל פרה והיכא דלא מנא של איל יוצא בשל רחל או בשעיר עזים תדע דלמלוה פליגי דהא ר' לוי מצוה קאמר ועוד אטו פשוט וכפוף כתיב בקרא תעבירו שופר כתיב ביובל (ויקרא כה) וילפינן ר"ה מיניה וכיון דכולהו אקרו שופר חוץ משל פרה למה לא יצא ועוד משמע דפלוגתא דרבנן ור' יוסי בפני עלמן ופלוגתא דרבנן ור׳ יהודה בפני עלמן ולאו חדא פלוגתא היא ואם תמצא לומר דדוקא איירי אם כן הויא חדא פלוגתא דלתנא קמא כולהו כשרין בין בראש השנה בין ביוה"כ בין בתעניות חוץ משל פרה ור' יוסי אומר אף של פרה ולאידך רבנן ר"ה ויוה"כ בשל יעל ותעניות של זכרים ולר׳ יהודה ר״ה של זכרים וביובל בשל יעלים ומיהו קשה קלת דהא ר' לוי דאמר מלוה של ר״ה ויוה״כ היינו משום דילפינן גורה שוה זה מזה בשביעי שביעי כדאמרינן בפ' בתרא (דף לד.) וכדתנן שוה יובל לר״ה לתקיעה ואי הוה טעמא משום מלוה בעלמא כדאמרינן דכמה דכייף איניש טפי עדיף היינו דוקא בראש השנה שהתקיעה לתפלה ולזכרון אבל יובל אין התקיעה אלא סימן שלוח עבדים והשמטות שדות

> רבי יהודה אומר בר"ה בשל זכרים וביובלות בשל יעלים. לימ

כרבי יהודה אי אמרת הלכתא כר' יהודה החוזרות לבעלים לכך היה נראה לי מתוך זה דאינו יולא אלא בכפוף פירוש הוה אמינא אפילו של יובל נמי כר' יהודה סבירא ליה קא משמע לן במאי קמיפלגי דלריך להיות כפוף אי לא לא וגמרינן יוכל מיניה: ושתי חצוצרות מר סבר בר"ה כמה דכייף איניש דעתיה מפי מעלי וביום הכפורים כמה דפשים איניש באמצע. שתי שופרות היו להן אחד מכאן ואחד מכאן כדי שיהיו החלולרות באמלע משום דמלות היום בחלולרות:

קבען פלניא לא הוה ידע מאי קאמר ליה אתא שאיל בי מדרשא 🌣 (אמר) ליה גזלן אמר לך דכתיב יהיקבע אדם אלהים יוגו' א"ל רבא מברניש לרב אשי אי הואי התם הוה אמינא ליה הַיכי קבעך במאי קבעך ואמאי קבעך וממילא הוה ידעינא ואיהו סבר מילתא דאיסורא קאמר ליה לא הוו ידעי רבגן מאי יסירוגין שמעוה לאמתא דבי רבי בחזתנהו רבנן בהוו עיילי פסקי פסקי אמרה להו עד מתי אתם נכנסין סירוגין סירוגין לא הוו ידעי רבגן מאי חלוגלוגות יומא חד שמעוה יולאמתא דבי רבי דחזית לההוא גברא דקא מבדר פרפחיניה אמרה ליה עד מתי אתה מפזר חלוגלוגך לא הוו ידעי רבנן מאי בסלסלה ותרוממך יומא חד שמעוה לאמתא דבי רבי דהוות אמרה לההוא גברא דהוה קא מהפך בשעריה אמרה ליה עד מתי אתה מסלסל בשערד לא הוו ידעי רבנן מאי וטאטאתיה במטאטא השמד יומא חד שמעוה לאמתא דבי רבי דהוות אמרה לחבירתה שקולי מאטיתא וטאטי ביתא לא הוו ידעי רבנוֻ מאי ⁴השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך אמר רבה בר בר חנה יומא חד הוה אזלינא בהדי ההוא מייעא הוה דרינא מונא ואמר לי שקול יהביך ושדי אגמלאי: מתני' שופר של ראש השנה של יעל פשום ופיו מצופה זהב אושתי חצוצרות מן הצדדין שופר מאריך וחצוצרות מקצרות שמצות היום בשופר ובתעניות בשל זכרים כפופין ופיהן מצופה כסף ושתי חצוצרות באמצע ישופר מקצר וחצוצרות מאריכות שמצות היום בחצוצרות ישוה היובל לר"ה לתקיעה ולברכות רבי יהודה אומר בר"ה תוקעין בשל זכרים וביובלות בשל יעלים: גב" א"ר לוי ימצוה של ר"ה ושל יוה"כ בכפופין ושל כל השנה בפשוטין והתגן שופר של ר"ה של יעל פשום הוא דאמר כי האי תנא דתניא רבי יהודה אומר בר"ה הִיו תְוּקעיוֹ, בשל זְכרים כפופין וביובלות בשל יעלים ולימא הלכתא

דעתיה מפי מעלי ומר סבר בראש השנה כמה דפשים איניש דעתיה מפי מעלי 🕫 יובתעניות כמה דכייף איניש דעתיה מפי מעלי:

ליה לרבי יהודה שוה יובל לר"ה והא דבעינן שופר בראש השנה לאו משום דילפינן מיובל אלא כאידך תנא דיליף בפ' בתרא (ג"ז שם דף לד.) מדכתיב חקעו בחדש שופר ומיהו ההוא תכא נמי יליף ר"ה מיובל בגזרה שוה כדקאמרינן שלש חרועות נאמרו בר"ה ומייתי קרא דוהעברת שופר תרועה דכתיב ביובל וביום ולא בלילה נמי יליף מיובל כדקאמר החם והא דאילטריך ליה קרא דתקעו בחדש שופר משום דיליף נמי ראש השנה ממדבר והוה אמינא דבחצולרות כמדבר לכך נראה דמודה רבי יהודה דשוה יובל לר״ה אלא לענין הך מילחא אין שייך להשוחם להיות בשל זכרים כשל ר״ה דטעמא דר״ה מסברא בעלמא דכמה דכייף איניש טפי עדיף שהוא יום הדין ולהזכיר עקידה אבל יובל דלשלוח עבדים ושדות החוזרות לבעלים אין לחוש אלא שיהא שם שופר עליו אע"יג דר׳ לוי נמי משוה להו לענין זה משום גזרה שוה יש לומר דבהא פליגי: